

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΤΟΥ ΚΕΡΥΝΕΙΩΤΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΚΑΡΑΣΣΑΒΑ

Ο Γιαννάκης Καράσσαβας γεννήθηκε τον Δεκέμβρη του 1935 στην Κερύνεια από Κερυνειώτες γονείς, τον Σάββα και την Χρυστάλλα Καράσσαβα.

Απεφοίτησε το Γυμνάσιο Κερύνειας, το 1953.

Το έμφυτο ταλέντο του στις τέχνες διαφάνηκε από τα μαθητικά του χρόνια! Από το δημοτικό σχολείο το μικροκαμωμένο άσαρκο αγόρι άφηνε όλους άφωνους. Ο Λοΐζος Καραγιάννης, ο δάσκαλος της Κερύνειας, ο δάσκαλος της Τέχνης στο Γυμνάσιο τον καμάρωνε, όπως και όλοι οι Κερυνειώτες, και όλοι θυμούνται με αγάπη τον αδύναμο, ντροπαλό, λιγομίλητο και μοναχικό στοχαστή.

Ήταν ανάμεσα στους πρώτους, τους ξεχωριστούς που στρατεύτηκαν στον απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ. Η δράση του άρχισε το 1954 με καλλιτεχνικά συνθήματα στους τοίχους` στη συνέχεια σαν μαχητής πρώτης γραμμής, με τη χειροβομβίδα, με το όπλο. Τον Φεβράρη του 1957 συλλαμβάνεται από τους Εγγλέζους. Στο κάστρο της Κερύνειας περνά μέσα από φριχτά βασανιστήρια. Φυλακίζεται για δυο χρόνια στα Στρατόπεδα Συγκεντρώσεως. Ελεύθερος αφέθηκε μετά το τέλος του Αγώνα.

Όντας φυλακισμένος στα Κρατητήρια καταφέρνει και εγγράφεται στη Σχολή ABC Τέχνης της Ελλάδας και για ενάμισι χρόνο παίρνει μαθήματα με αλληλογραφία.

Με το τέλος του αγώνα, το 1960 του παραχωρείται υποτροφία του ΕΔΜΑ και φοιτά στην Σχολή Καλών Τεχνών της Ελλάδας. Εκεί γνώρισε κι αγάπησε τη γυναίκα της ζωής του` έκαμε φυσικά και την προσωπογραφία της.

Στο χρόνο όμως πάνω αποκόπηκε η υποτροφία..., το λάθος του ήταν ότι στις πρώτες βουλευτικές εκλογές είχε υποστηρίξει τον υποψήφιο φίλο και συναγωνιστή και αρχηγό του Ντίνο Χαραλάμπους.

Πικραμένος κι απογοητευμένος όσο ποτέ επέστρεψε πίσω στην Κερύνεια, και κλείνεται ερμητικά στον εαυτό του. Κατά διαστήματα δουλεύει σε δυο αγγειοπλαστεία στα περίχωρα της Κερύνειας. Ζωγραφίζει αγγεία. Άλλο πόρο ζωής δεν είχε. Περνούσε με ελάχιστα. Ποτέ του δεν είχε χρήματα μα ούτε και ήθελε.

Το 1961 με την ενθάρρυνση φίλων του, κάμνει την πρώτη και μοναδική ατομική του έκθεση, στο οίκημα του Συλλόγου Αποφοίτων του Γυμνασίου Κερύνειας, στο λιμάνι. Τα έργα του γίνονται ανάρπαστα, κανένα δεν έμεινε απούλητο. Ήταν μια ένεση ζωής, που όμως δεν αποδείχτηκε αρκετή.

Λίγο μετά φεύγει, και πάει στην Αμμόχουστο, ανεβασμένη τότε καλλιτεχνικά. Στην αρχή μένει με την αδερφή του. Στη συνέχεια με τα ελάχιστα χρήματα που έχει νοικιάζει ένα μικρό δωμάτιο στην οδό Ακροπόλεως. Το διαμορφώνει σε ατελιέ και αφοσιώνεται ολοκληρωτικά στη ζωγραφική, για ένα χρόνο. Αυτό το διάστημα, απομονωμένος σ' αυτό τον μικρό χώρο φιλοτεχνεί τα πιο πολλά του έργα. Λαμβάνει επίσης μέρος σε ομαδικές εκθέσεις στη Δημοτική Πινακοθήκη Αμμοχώστου όπου και ξεχώρισε για τη δουλειά του. Όλοι θαύμασαν τα έργα του, ειδικά ο Πωλ Γεωργίου. Κι από τότε οι Αμμοχωστιανοί καλλιτέχνες έχουν να θυμούνται ξεχωριστά το «Φεγγάρι» του, του ένα πίνακα με ένα ολόγιομο φεγγάρι να σεργιανίζει πάνω από το λιμάνι της Κερύνειας. Ο Άντης Παρτζίλης δηλώνει πως με το που αντίκρισε αυτόν τον πίνακα, απεφάσισε να γίνει ζωγράφος. Τα ελάχιστα χρήματα που είχε κάποτε τέλειωσαν. Και μη θέλοντας να 'ναι βάρος της αδελφής του επέστρεψε πίσω στην θλιμμένη τώρα Κερύνεια, αποκλεισμένη σχεδόν από παντού λόγω Τουρκανταρσίας. Ξαναδούλεψε για λίγο σε αγγειοπλαστείο κι άξαφνα άρχισε να επισκέπτεται έναν ένα τους συναγωνιστές και φίλους του. Και δεν άργησε να εξηγηθεί τούτη του η παραξενιά ..., ήταν το αντίο του!

Απογοητευμένος ο φλογερός αγωνιστής από την έκβαση του απελευθερωτικού αγώνα, με το όνειρο της Σχολής Καλών Τεχνών να 'ναι τόσο άδικα ξεκομμένο κι άπιαστο, και πικραμένος από τη ζωή και τον έρωτα έφτασε σε αδιέξοδα. Ούλα μέσα του ήταν θρυμματισμένα. Ίσως πίστεψε, μπορεί και να νόμισε πως δεν μπορούσε να ζητήσει τίποτε άλλο από τη ζωή, πως όλα είχαν τελειώσει. Απεφάσισε κι έδωσε με το χέρι του το τέλος. Θάρρος είχε, πάντα!. Αυτοπυροβολήθηκε στις 6 Νοεμβρίου, 1964, και ήταν μόνο 29 χρόνων. Έζησε κι έφυγε σαν πραγματικός καλλιτέχνης, μια ολοκληρωμένη καλλιτεχνική φυσιογνωμία που δυστυχώς έμεινε σχεδόν άγνωστη.

Για να ζωγραφίσει κάτι, έπρεπε πρώτα να το αγαπήσει. Μελετούσε πολύ το θέμα του, την ώρα, τον φωτισμό κι έκανε πολλά προσχέδια με μολύβι. Το χέρι του είχε άνεση και σιγουριά, όπως κι η πινελιά του, με λάδι ή με νερομπογιά. Ζωγράφιζε το ίδιο θέμα αρκετές φορές, αλλάζοντας τον φωτισμό, τους τόνους.. Του άρεσε ν' αντιγράφει τη φύση μα περισσότερο το ανθρώπινο σώμα, «το πιο τέλειο πράγμα στον κόσμο», όπως έλεγε. Σ' αυτό ήταν άπιαστος, όπως και στην προσωπογραφία.

Η δουλειά του ιμπρεσιονιστική, ασχολήθηκε όμως και με την αφαίρεση. Σε κάποιο στάδιο, το 1960 στο χρόνο που ήταν στην Σχολή Καλών Τεχνών στην Αθήνα ασχολήθηκε και με τον σουρεαλισμό. Η γλυπτική ήταν η άλλη αγαπημένη του τέχνη. Ασχολήθηκε ακόμα και με την κεραμική. Από τα μαθητικά του χρόνια άρχισε να εργάζεται σε αγγειοπλαστεία.

Αγαπημένα του έργα τα γλυπτά το «Πέτρινο λουλούδι», και το «Μαύρο άγαλμα» και φυσικά ο πίνακας, το «Φεγγάρι» του. Δυστυχώς μετά την Τουρκική εισβολή

έμειναν κι αυτά στην Κερύνεια και Αμμόχουστο, όπως και τα περισσότερα έργα του. Ελάχιστα περισώθηκαν.

Αντρέας Κελέσιης,
Οκτώβριος, 2005

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΟΥ ΑΦΗΣΕ Ο ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΚΑΡΑΣΑΒΑΣ

Κατετέθη στο δικαστήριο της Κερύνειας ως τεκμήριο για το πόρισμα του θανάτου του.

Γράφτηκε το βράδυ της 5^{ης} Νοεμβρίου, 1964 και επί λέξει έχει ως ακολούθως:

Αγαπητή μου μητέρα και συγγενείς,

Λυπούμαι που θα σας στενοχωρήσω με τον θάνατό μου που είναι τραγικός. Ιδιαίτερος λυπούμαι πιο πολύ που θα στενοχωρήσω εσένα μάνα.. Δεν πρέπει να στενοχωριέσαι, αλλά να χαίρεσαι γιατί θα γλυτώσω από τα βάσανα. Υπέφερα πάρα πολύ και δεν μπορούσα να αντέξω περισσότερο. Η τελευταία μου ελπίδα ήταν η ψυχανάλυση αλλά με απογοήτευσε κι αυτή.

Εις την μητέρα μου αφήνω 100 λίρες και μπορεί να τις πάρει από την Τράπεζα Κύπρου. Τα υπόλοιπα πράγματά μου θα τα μοιραστούν οι εξείς: Ελλάδα Καρασσαββα, Νίκος Μιχαηλίδης, Μάριος Σεργίου και η ανεψιά μου Δώρα. Δυστυχώς η κατάσταση μου δεν μου επιτρέπει να κάνω λεπτομερή διαθήκη. Πάντως το « Φεγγάρι », το « Μαύρο Άγαλμα» και το «Πέτρινο Λουλούδι » ανήκουν στη αδελφή μου Ελλάδα.

Γιαννάκης Καρασσαββας
6^η Νοεμβρίου, 1964

Λίγες μέρες μετά τον θάνατο του οι εφημερίδες μεταξύ άλλων αναφέρουν:

« ... ο Καράσαββας υπήρξεν εκ των φλογερότερων αγωνιστών της ΕΟΚΑ Κυρηνείας, συλληφθείς υπό των Άγγλων και κακοποιηθείς μέχρι χαλαρώσεως του νευρικού του συστήματος με αποτέλεσμα να οδογηθεί εις το διάβημα της 6^{ης} Νοεμβρίου, 1964.

Ο τάφος του ήρωος καίτοι στερηθείς της θρησκευτικής τελετής εν τούτοις ανορθώθη εις ύψος λόγω των εκ φυσικών ανθέων στεφάνων των κατατεθέντων υπό απειραρίθμων Κερυνειωτών ...»

Αντρέας Κελέσης, Οκτώβριος, 2005.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΟΚΑ ΣΤΗ ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Πληροφορίες είναι λίγες

Πολύ πριν αρχίσει ο αγώνας μια μικρή ομάδα (Ιωαννίδης, Άγις, Καράσαββας) από τον Γενάρη του 1954 αρχίζουν να γράφουν συνθήματα Στην Κερύνεια σε κεντρικά σημεία της πόλης. Είναι όλα απίστευτα καλλιγραφικά, τα γράμματα μεγάλα, ένα μέτρο το καθένα. Ο Καράσαββας είχε κάμει μεγάλες χάρτινες μόλες. Ένας τις τοποθετούσε και την κρατούσε στον τοίχο και ο Γιαννάκης με πινέλο και λαδομπογιά έγραφε.

Ένα χρόνο μετά η ομάδα παρά τρίχα να συλληφθεί. Εκείνη τη νύχτα Έγραφαν ψηλά στον τοίχο απέναντι από την προκουμαία. Εντοπίστηκαν από αστυνομική περίπολο που τους κατεδίωξε. Διέφυγαν όλοι εύκολα, μόνο ο Καράσαββας τρέχοντας παγιδεύτηκε σε αδιέξοδο, στην αυλή του σπιτιού του Παπαιωάννου, κάτω την εκκλησιά του Αρχάγγελου. Μπήκε μέσα στο μικρό κοτέτσι της αυλής και πέρασε τη νύχτα μαζί με τις κότες. Το μεγάλο σύνθημα διάβαζε ο κόσμος την άλλη μέρα «ΖΗΤΩ Η ΕΝΩΣΙ», έλειπε το τελικό σίγμα! Την άλλη μέρα, λόγιοι Κερυνειώτες βλέποντας το λάθος στο σύνθημα απεκάλεσαν τους αγωνιστές « αγράμματους ...» Ο Τεύκρος Χειμώνας χαμογέλασε ...ήξερε. Ο Χειμώνας φαίνεται να είναι εκείνος που έχει κάνει τις πρώτες επιλογές αγωνιστών της ΕΟΚΑ στην επαρχία.

Η Επαρχία Κερύνειας χωρίζεται σε τρεις τομείς:.

Τον κεντρικό, εκείνο της Κερύνειας μαζί με τα γύρω χωριά: Εδώ επιλέγεται ο Ντίνος Χαραλάμπους.

Τον Δυτικό από τον Καραβά Επιλέγεται ο Φιλής Χατζηδαμιανού, Θρονικός επίτροπος από τον Καραβά.

Τον ανατολικό, ανατολικά από την Κλεπίνη. Επιλέγεται ο Αχιλλέας Τομάζος από την Καλογραία

Στην Κερύνεια στρατεύονται από τον Ντίνο Χαραλάμπους, ο Γιάννης Καράσαββας,, ο Άγις Σεργίου και λίγο αργότερα ο Κώστας Ιωαννίδης.

Με εντολή του Χειμώνα ο Ντίνος παίρνει τους Γιαννάκη Καράσαββας και Άγις Σεργίου στο σπίτι του Φιλή στον Καραβά, όπου και ορκίζονται. Αργότερα στο σπίτι του Φιλή εμφανίζεται ο Γρηγόρης Αυξεντίου ο οποίος και τους κάνει την πρώτη εκπαίδευση (Χρήση χειροβομβίδων και περιστρόφου, τακτικές κρούσης και κατασκευή χειροβομβίδων τύπου υδροσωλήνων με TNT.)

ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΑΡΑΣΑΒΒΑ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ

Στον αγώνα στρατεύτηκε από τους πρώτους, από το 1954 πολύ πριν αρχίσει ο αγώνας. Μαζί με τον Ντίνο, τον Τεύκρο Χειμώνα, τον Φιλή τον Χατζηδαμιανού, τον Άγη Σεργίου.

Πρώτη δράση στην πόλη, τέλος Μαΐου, 1955 βομβιστική επίθεση εναντίον αστυνομικού σταθμού από Ντίνο, Καράσαβα και Άγι. Μια μόνο βόμβα εξερράγει και δόνισε την πόλη. Οι άλλες δυο όχι. Έμειναν όπως τοποθετήθηκαν κάτω από τον σταθμό, στην τάφρο. Δεν εντοπίστηκαν από τους Άγγλους και οι Άγις και Καράσαββας τις μάζεψαν ύστερα από δυο μέρες.

Δράση του η ρίψη χειροβομβίδας το 1956 σε στρατιωτική περίπολο το βράδυ τηςστην οδό Ελλάδος. Καιροφυλακτούσε μαζί με άλλο συναγωνιστή του (Α. Κελέση) για τρία συνεχόμενα βράδια. Στην επίθεση πληγώθηκαν τρεις Άγγλοι στρατιώτες της περιπόλου. Άλλος στρατιώτης πανικοβλημένος άνοιξε στα τυφλά πυρ και τραυμάτισε σοβαρά τον Μιχάλη, τον κουρέα μέσα στο μαγαζί του.

Και σαν Εκτελεστής.....

Ξεχώρισε ο ηρωισμός του στην επίθεση της ομάδας της Κερύνειας εναντίον του Αστυνομικού σταθμού της Κερύνειας (9 Σεπτ., 1956) την πιο επιτυχημένη καταδρομική επιχείρηση της ΕΟΚΑ (όπως χαρακτηρίζεται μέχρι σήμερα). Με το κυνηγετικό όπλο που κρατούσε αφόπλησε και κατατρόμαξε τον Τούρκο επικουρικό αστυνομικό που πυροβόλησε και τραυμάτισε τον Γιώργο Σφογγαρά. Στο τέλος της επίθεσης διέφυγε μαζί με την μισή ομάδα με το αυτοκίνητο που μετέφερε τα όπλα λάφυρα με δυτική κατεύθυνση. Στο δίστρατο που πάει στο γήπεδο του Πράξανδρου πετάχτηκε από το αυτοκίνητο μαζί με τον Λάμπρο Πάρπα κι έφυγαν προς το βουνό.

Τα ξημερώματα της 16 του Φεβράρη, 1957 συνελήφθηκε μαζί με ολόκληρη της ομάδα της πόλης και μεταφέρθηκε στο φρούριο της Κερύνειας. Ήταν μια προγραμματισμένη και καλά σχεδιασμένη επιχείρηση της Ιντέλιτζεν Σέρβις μαζί με τον στρατό. Η προδοσία ήταν μεγάλη. Στο κάστρο της πόλης κρατήθηκε για 15 μερόνυχτα μέσα σε τσατίρι, μέσα δε στα υπόγεια του κάστρου υπέστη φρικτά βασανιστήρια.

Την 1^η του Μάρτη, 1957 μεταφέρθηκε στα κρατητήρια συγκεντρώσεως. Εκεί κρατήθηκε για δυο χρόνια.